

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

**XLV KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU**
za period januar - mart 2025.

Podgorica, maj 2025. godine

REZIME

Kvartalni izvještaji o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju obuhvataju najvažnije događaje iz procesa pristupanja Crne Gore koji se odnose na politički dijalog Crne Gore i Evropske unije, pregovore o pristupanju Crne Gore EU, informisanje javnosti o procesu pristupanja Uniji, aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, usklađivanje zakonodavstva Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i Instrument za pretpristupnu podršku – IPA. Izvještaj se proslijeđuje članovima Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, s ciljem redovnog i sveobuhvatnog informisanja o procesu pregovora Crne Gore i razmjene mišljenja o aktuelnim temama i izazovima pregovaračkog procesa.

Tokom izvještajnog perioda, kada je u pitanju **politički dijalog Crne Gore i Evropske unije**, realizovane su aktivnosti koje se odnose na evropsku agendu i proces integracije Crne Gore u EU. Realizovani su susreti na visokom nivou, kao i posjete evropskih partnera Crnoj Gori. U kratkom je važno istaći da se **Predsjednik Jakov Milatović** sastao sa komesarkom za proširenje EU Martom Kos, 16. januara 2025. godine u Podgorici, ali i stalnim izvjestiocem EP za Crnu Goru Marjanom Šarecom, 30. januara 2025. godine. **Predsjednik Vlade Miloško Spajić** se, takođe, sastao sa komesarkom Martom Kos i stalnim izvjestiocem EP za Crnu Goru Marjanom Šarecom. **Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović** je učestvovao na sastanku Grupe prijatelja ZB, u Rimu, 10. februara 2025. **Ministarka evropskih poslova Maida Gorčević** učestvovala na neformalnom sastanku ministara evropskih poslova (GAC), 17-18.02.2025. godine, u Varšavi, kao i na 23. sastanku Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP), koji je održan 2-3. aprila u Strazburu.

Kada su u pitanju **pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji**, Vlada je 13. 02. 2025. usvojila Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2025-2026, koji predstavlja strateški dokument u odnosu na usklađivanje zakonodavstva s novom pravnom tekovinom EU i u cilju ispunjenja završnih mjerila.

U oblasti **reforme javne uprave**, utvrđen je Prijedlog zakona o slobodnom pristupu informacijama, donijeta je **Uredba o izmjenama Uredbe o unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru** kao i **Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima**. Takođe, u prvom kvartalu 2025. su usvojeni amandmani na navedeni prijedlog zakona, kojima se omogućava širi pristup rukovodećim pozicijama za visoko obrazovane kadrove, čime se dodatno podstiče profesionalizacija i stručnost javne uprave.

U **poglavlju 23**, s ciljem povećanja efikasnosti Upravnog suda, utvrđen je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom sporu, izmijenjen je sastav Savjeta za sprovođenje Strategije reforme pravosuđa i izmijenjena je Odluka o Operativnom timu za borbu protiv nasilja nad ženama. Pored navedenog, Crna Gora je pristupila Istanbulsom akcijskom planu za borbu protiv korupcije (OECD IAP).

U poglavlju 24, posebna pažnja bila je usmjerena na unapređenje integrisanog upravljanja granicama, jačanje policijskih kapaciteta i nadzor sektora bezbjednosti. U prvom kvartalu 2025. pokrenuta je procedura za zapošljavanje 815 novih policijskih službenika, a usvojen je i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, čime se dodatno jača pravni okvir u borbi protiv finansijskog kriminala.

Što se tiče pregovaračkih poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika i 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, Skupština je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. U okviru pregovaračkog poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala, Skupština je 12. februara 2025. donijela Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma koji je relevantan za treće završno mjerilo, dok je 13. februara 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu, koji je relevantan za drugo završno mjerilo. Takođe, Skupština je 18. marta 2025. donijela Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o svojinsko-pravnim odnosima, koji je relevantan zakon za prvo završno mjerilo. Nadalje, Skupština je 20. marta 2025. donijela Zakon o osiguranju koji je takođe važan za prvo završno mjerilo.

U prvom kvartalu 2025, Vlada je 27. februara 2025. usvojila Izvještaj o ispunjenju obaveza u pregovaračkom poglavlju 5 – Javne nabavke, te 27. marta 2025. ažuriranu Pregovaračku poziciju za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za poglavlje 5. U domenu poglavlja 9 - Finansijske usluge, Vlada je utvrdila Prijedlog zakona o osiguranju kojim se prenosi Direktiva 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i Direktiva 2016/97 o distribuciji osiguranja (IDD), a čija je primjena predviđena danom ulaska u EU. U okviru poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, 16. janara 2025. usvojen je Nacionalni profil izloženosti azbestu Crne Gore s Akcionim planom za 2025-2026, dok je 14. februara 2025. usvojen i Ažurirani nacionalni utvrđeni doprinos Crne Gore za 2030. i 2035. godinu. Što se tiče poglavlja 29 – Carinska unija i 30 – Vanjski odnosi, od 1. januara 2025. primjenjuju se revidirana PEM pravila. U okviru poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, Crna Gora je nastavila trend potpune usklađenosti sa zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU.

Kada je u pitanju priprema nacionalne verzije pravne tekovine Evropske unije, Ministarstvo evropskih poslova kontinuirano radi na izradi prevoda u skladu sa tehničkim pravilima i standardima Evropske komisije i Generalnog direktorata za pisano prevođenje. Budući da je nacionalna verzija „Službenog lista EU“ jedan od osnovnih preduslova za ulazak u Evropsku uniju kao garant pravne sigurnosti u kontekstu članstva, prepoznata je potreba da se intenziviraju aktivnosti na ovom planu ispunjavanja obaveza. Ministarstvo evropskih poslova je do sada pripremilo prevod oko 58.000 strana pravne tekovine EU koje čekaju na stručno-tematsku provjeru resornih ministarstava kao i pravno-tehničku redakтуру prije slanja na verifikaciju u Brisel. U prvom kvartalu 2025. godine pripremljeno je circa 1500 standardnih strana prevoda sa odgovarajućim prevodilačkim memorijama i stručnom terminologijom u skladu sa tehničkim zahtjevima Generalnog direktorata za pisano prevođenje Evropske komisije. U pogledu pretpristupne obaveze Crne Gore da sistematizuje pravno-stručnu terminologiju i definicije pravnih koncepata koji su obuhvaćeni pravnom tekovinom EU i koji nakon

pristupanja treba da budu uvršteni u Interaktivnu terminološku bazu za Evropu (IATE), Ministarstvo evropskih poslova uređuje Monterm - zvaničnu terminološku bazu Crne Gore u procesu evropskih integracija, koja se nalazi na javno dostupnoj adresi <https://eiprevod.gov.me/>. Monterm se redovno ažurira i na kraju prvog kvartala sadržao je 11 400 stručnih termina sa odgovarajućim tematskim deskriptorima.

Kada je riječ **o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji**, nastavljeno je sa aktivnostima usmjerenim na sprovođenje Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2023-2026. godine.

Među važnijim aktivnostima napominjemo da su nastavljene redovne konsultacije sa predstavnicima civilnog sektora o pregovaračkom procesu. Takođe, u saradnji sa lokalnim samoupravama, organizovan je Info dan povodom Međunarodnog dana zaštite prava potrošača. Imajući u vidu da su mladi najvažnija ciljna grupa Startegije informisanja, tokom prvog kvartala je organizovana Panel diskusija i radionica: „Mladi za promjene – aktivizam na djelu, a završen je i prvi program rotacione prakse u Ministarstvu evropskih poslova.

Odbor za evropske integracije 28. saziva Skupštine Crne Gore u izvještajnom periodu nije zasijedao, a većina aktivnosti odnosila se na parlamentarnu diplomatiju i bilateralne susrete. U tom smislu, delegacija Odbora učestvovala je na sastanku predsjedavajućih odborima za evropske poslove parlamenata zemalja članica EU (COSAC), koji je održan u Varšavi 26 – 27. januara 2025. godine; zamjenik predsjednika Odbora Jovan Subotić učestvovao je i na sastanku parlamentarnih odbora za evropske integracije/poslove zemalja obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja jugoistočne Evrope (COSAP), a Anđela Vojinović učestvovala je, u svojstvu paneliste, na konferenciji Evropskog parlamenta (EP): „Uloga parlamenata u angažovanju građana i eksternoj komunikaciji“. Predsjednik i zamjenik predsjednika Odbora za evropske integracije Ivan Vuković i Jovan Subotić održali su sastanak i sa Nj.E. Johanom Satlerom, ambasadorom EU u Crnoj Gori, Maidom Gorčević, ministarkom evropskih poslova i Predragom Zenovićem, glavnim pregovaračem Crne Gore sa EU, kojom prilikom je razgovarano o prioritetima rada u odnosu na saradnju Odbora za evropske integracije, Ministarstva evropskih poslova i Delegacije EU u Crnoj Gori.

Kada je u pitanju **usklađivanje zakonodavstva Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije**, tokom prvog kvartala 2025. godine, Ministarstvo evropskih poslova dalo je mišljenje na 37 predloga propisa, od čega je 19 zakona i 18 podzakonskih akata.

Kada je u pitanju **Instrument pretpristupne podrške – IPA**, tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je programiranje višegodišnjeg programa IPA 2025-2027, kao i rad na pripremi tenderske dokumentacije i ugovaranju projekata iz programa IPA 2021, te priprema za potpisivanje finansijskih sporazuma za operativne programe za period 2024-2027 za oblasti: 1) Životna sredina i 2) Zapošljavanje i spocijalne politike, čime će se kreirati formalno-pravni preduslovi za njihovo sprovođenje. Kroz Reformsku agendu Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast za Crnu Goru, Ministarstvo evropskih poslova je 14. marta 2025. godine dostavilo Evropskoj komisiji Prvi polugodišnji izvještaj o sprovođenju Reformske agende Crne Gore za korake koje je bilo neophodno ispuniti do kraja februara 2025. godine. Tokom izvještajnog perioda,

Sporazum o pristupanju instrumentu između Evropske unije i Crne Gore o posebnim aranžmanima za sprovođenje podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta za reforme i rast je stupio na snagu 24. marta 2025. godine nakon što ga je odobrila EK.

U okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija, kroz Četvrti poziv za dostavljanje predloga projekata, ugovorena su četiri projekta ukupne vrijednosti 1,8 miliona eura. Poseban fokus tokom ovog perioda stavljen je na obuke korisnike projekata Četvrtog poziva, s ciljem unapređenja njihovih kapaciteta za implementaciju, kao i na pripremne aktivnosti za objavu Prvog poziva u okviru IPA III. Saradnja sa Kosovom bila je usmjerena na evaluaciju projekata pristiglih u okviru Prvog poziva IPA III Programa, kao i na evaluaciju i odobrenje liste nezavisnih procjenjivača projekata u oba programa. Paralelno, završen je proces sprovođenja dijela projekata iz Trećeg poziva. Što se tiče saradnje na programu sa Srbijom, u okviru Trećeg poziva u fazi implementacije je bilo trinaest projekata ukupne vrijednosti 3,7 miliona eura, od čega su tri završila implementaciju do kraja 2024. godine, uz pripreme za objavu Prvog poziva u okviru IPA III.

U okviru Interreg programa za period 2021–2027, nastavljena je realizacija projekata usmjerenih na unapređenje kvaliteta usluga u oblastima istraživanja, inovacija, zdravstva, održivog turizma, energetske efikasnosti i zaštite životne sredine. Ovi projekti omogućili su crnogorskim korisnicima da uspostave partnerstva, unaprijede međusobnu saradnju, izgrade institucionalne kapacitete i, zajedno sa partnerima iz zemalja članica EU, planiraju zajedničke odgovore na savremene izazove. Relevantne oblasti obuhvataju, između ostalog, inovacije, pametnu specijalizaciju, zaštitu životne sredine, otpornost na klimatske promjene, energetska efikasnost, održivu mobilnost, obrazovanje, turizam i kulturu. Tokom izvještajnog perioda, u okviru Fonda za male projekte (SPF), koji se finansira kroz Interreg VI-A IPA program Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2021–2027, 4. februara u Mostaru potpisani su ugovori za realizaciju 24 projekta manjeg obima. Ove projekte će sprovoditi mikro i mala preduzeća iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, a njihova ukupna vrijednost iznosi 4,8 miliona eura, od čega 4,09 miliona eura čine bespovratna sredstva Evropske unije. Takođe, u okviru Programa Dunavskog regiona usvojena je konačna lista projekata odobrenih za finansiranje u okviru Drugog poziva, koja obuhvata 30 projekata ukupne vrijednosti 65,02 miliona eura. Među njima je i 12 projekata u kojima učestvuju crnogorski partneri, a njihova ukupna vrijednost iznosi 1,8 miliona eura. Na kraju, tokom posljednjeg izvještajnog perioda 2024. godine, organizovan je niz radionica, monitoring posjeta i koordinacionih sastanaka, čime je obezbijeđena efikasna realizacija projekata i sprovođenje programa na nacionalnom nivou.

U okviru sprovođenja Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR), crnogorski predstavnici su učestvovali na sastanku nacionalnih koordinatora i 24. sastanku Upravnog odbora EUSAIR-a, održanim 12. i 13. februara 2025. godine u Patrasu, Grčka. Takođe, 11. marta 2025. godine u Ministarstvu evropskih poslova održan je sastanak EUSAIR međuresorske radne grupe, tokom kojeg su razmijenjene informacije i dogovorene aktivnosti za realizaciju radnog plana za 2025. godinu. Što se tiče Strategije EU za Dunavski region (EUSDR), predstavnici Direkcije za horizontalna pitanja i makroregionalnu saradnju učestvovali su na drugom sastanku Radne grupe za razvoj upravljanja, održanom 19. februara 2025. godine.

S a d r Ź a j:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	11
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji	17
2.1. Poglavlja pravne tekovine	17
2.2. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji.....	27
2.3. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	27
3. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	29
4. Instrument pretpristupne podrške – IPA	32
4.1. IPA II (2014–2020).....	32
4.2. IPA III (2021–2027).....	33
4.3. Tvining i Tajeks.....	41
4.4. Makroregionalne strategije.....	41

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje se odnose na evropsku agendu i proces integracije Crne Gore u EU. Realizovani su susreti na visokom nivou, kao i posjete evropskih partnera Crnoj Gori.

Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović	- Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović sastao se komesarkom za proširenje EU Martom Kos, 16. januara 2025. godine u Podgorici. Ovom prilikom potvrđena je puna podrška politici proširenja i konstatovano da je zajednički cilj da Crna Gora, kao najnapredniji kandidat za članstvo, uskoro realizuje svoj glavni vanjskopolitički cilj i postane punopravna članica EU. Kos je izrazila spremnost EU da pomogne Crnoj Gori u bilo kom segmentu kako bi što skorije riješila izazove, a u cilju nastavka evropskog puta i ispunjenja obaveza koje su pred nana, upozoravajući da kriza u Ustavnom sudu znatno utiče i na sprovođenje vladavine prava u zemlji, te da u tom dijelu treba vrlo oprezno djelovati. - Predsjednik Crne Gore sastao se sa stalnim izvjestiocem EP za Crnu Goru Marjanom Šarecom 30. januara 2025. godine. Istakao je da je prijatelj Crne Gore koji želi vidjeti našu državu, predvodnicu evropskog puta, u Evropskoj uniji.
Predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić	– Predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić sastao se sa komesarkom Martom Kos, 16. januara 2025. godine u Podgorici. Ističući značaj pristupanja EU koji mora biti zasnovan na zaslugama i evropskim vrijednostima, komesarka Kos je izrazila zabrinutost zbog trenutne situacije u Parlamentu koja, po njenom mišljenju, itekako može usporiti proces pristupanja EU. Podsjetila je da funkcionalnost Ustavnog suda se temelji na vladavini prava, te u tom svijetlu je veoma važno u što skorijem roku naći najbolje rješenje. – Predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić se sastao sa stalnim izvjestiocem EP za Crnu Goru Marjanom Šarecom 29. januara 2025. godine. Iskazao zabrinutost zbog nefunkcionalnosti Skupštine, što može dovesti do usporavanja reformskih procesa, te ne bi bilo dobro dozvoliti da bilo kakva politička previranja negativno utiču na ostvarenje zacrtanog evropskog cilja.
Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović	– Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je učestvovao na sastanku Grupe prijatelja ZB, na poziv italijanskog šefa diplomatije Tajanija. Sastanak je održan u Rimu 10. februara 2025.

**Ministarka
evropskih poslova
Maida Gorčević**

- Ministarka Maida Gorčević učestvovala na neformalnom sastanku ministara evropskih poslova (GAC), 17-18.02.2025. godine u Varšavi. Teme sastanka, čiji je domaćin bio Adam Ślapka, ministar evropskih poslova Poljske, koja trenutno predsjedava Savjetom EU, bile su hibridne prijetnje u kontekstu procesa proširenja, uz osvrt na potencijalne kontramjere, iskustva, kao i očuvanje podrške javnosti procesu pristupanja EU. Ministarka Gorčević je tom prilikom istakla da u Crnoj Gori svjedočimo porastu malignog stranog uticaja, posebno kako se približavamo članstvu u EU. Uprkos ovim pritiscima, snažna prozapadna orijentacija Crne Gore, članstvo u NATO-u i puna usklađenost sa spoljnom politikom EU omogućili su nam da se uspješno odupremo takvim izazovima.
- Ministarka Gorčević učestvovala je na 23. sastanku Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP), 2-3. aprila u Strazburu. Sastanak je bio prilika da poslanici razgovaraju i o Reformskoj agendi Crne Gore, sa fokusom na reformu vladavine prava i izbornih procesa, bezbjednosti i saradnji na Mediteranu, te održivom turizmu kao pokretaču ekonomije.

Bilateralni odnosi

Republika Albanija

Predsjednik Republike Albanije **Bajram Begaj** boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 10. februara o.g.

Republika Hrvatska

Predsjednik Republike Hrvatske **Zoran Milanović** boravio je zvaničnoj posjeti Crnoj Gori 27. marta o.g.

Tokom izvještajnog perioda, nije bilo posjeta koje se odnose na Bosnu i Hercegovinu, Republiku Kosovo, Republiku Sjevernu Makedoniju i Republiku Srbiju.

Multilateralni odnosi

Saradnja sa Ujedinjenim nacijama (UN)

Nakon završetka drugog članstva u Savjetu za ljudska prava, i tokom 2025. godine, Crna Gora nastavlja da aktivno učestvuje u zasjedanjima i održava dijalog o ljudskim pravima sa EU i državama članicama, sa posebnim fokusom na stanje u Ukrajini i pozicioniranja u sjedištima UN.

Potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova mr Ervin Ibrahimović učestvovao je na Segmentu na visokom nivou 58. zasjedanja Savjeta za ljudska prava (HRC), koji je održan u Ženevi, u periodu od 24. do 26. februara o.g. Tokom boravka u Ženevi, ministar Ibrahimović je takođe održao bilateralne sastanke sa visokim zvaničnicima UN (generalnim sekretarom UN Antoniom Guterešom i visokim komesarom UN za ljudska prava Volkerom Turkom). Prilikom kosponzorisanja rezolucija, pored nacionalnih prioriteta, između ostalog, Crna Gora se redovno usklađuje sa pozicijom Evropske unije.

Komitet za prava čovjeka razmatrao je drugi periodični izvještaj o sprovođenju Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima na sjednici u Ženevi u martu o.g. Delegaciju je vodio ministar pravde Bojan Božović, koji se na marginama zasjedanja Komiteta sastao sa visokim komesarom UN za ljudska prava Volkerom Turkom.

Tokom nastavka 11. hitne specijalne sjednice GS UN o Ukrajini u Njujorku u februaru o.g, Crna Gora je u potpunosti bila na liniji stavova većine država članica EU (zadržavajući prethodno jedinstvenu poziciju EU), kosponzorišući i glasajući u korist rezolucije Unapređenje sveobuhvatnog, pravednog i održivog mira u Ukrajini, a potom i kosponzorišući i glasajući u korist amandmana većine država članica EU na američki tekst rezolucije Put ka miru.

Saradnja sa OEBS-om i Savjetom Evrope

Saradnja sa OEBS-om je tokom izvještajnog perioda nastavila da se razvija u ranije uspostavljenim okvirima.

Održana je Konferenciji o sprečavanju antisemitizma u regionu OEBS-a u Helsinkiju (10-11. februara), koju je organizovala Finska kao predsjedavajuća OEBS-u, kada je prenijeta podrška prioritetima finskog predsjedavanja, te predstavljeni nacionalni napor u borbi protiv antisemitizma. Dodatno, ukazano da je nedavno usvojena prva Strategija za interkulturalizam i socijalnu koheziju (2025-2028), na osnovu čega je Crna Gora postala jedna od prvih zemalja na svijetu u kojoj je kultura međuetničkog suživota izdignuta na nivo javnih politika.

U kontekstu saradnje **Crne Gore sa Savjetom Evrope**, Crna Gora je nastavila da sprovodi aktivnosti koje doprinose većoj vidljivosti naše države u Organizaciji, a koje korespondiraju sa ciljevima i mandatom Savjeta Evrope.

U cilju blagovremene pripreme za predstojeće predsjedavanje Crne Gore Komitetu ministara Savjeta Evrope za period novembar 2026 - maj 2027. godine, Vlada Crne Gore je na sjednici, održanoj 16. januara 2025. godine, usvojila Odluku o obrazovanju **Radne grupe za pripremu i sprovođenje navedene aktivnosti**. Radna grupa održala je prvi sastanak **10. marta 2025. godine**.

U kontekstu inteziviranja saradnje Crne Gore i Savjeta Evrope, predsjednik Evropskog suda za ljudska prava **Marko Bošnjak** boravio je u posjeti Crnoj Gori u periodu 24-25. mart, tokom koje su organizovani sastanci sa ministrom pravde, vrhovnim državnim tužiocem, kao i predsjednicama Vrhovnog i Ustavnog suda.

Saradnja u okviru regionalnih inicijativa i organizacija

U izvještajnom periodu, Crna Gora je nastavila sa unaprijeđivanjem regionalne saradnje i, kao pouzdan i konstruktivan partner, aktivno učestvovala u radu brojnih regionalnih organizacija i inicijativa-Berlinski proces, Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi, Savjet za regionalnu saradnju, Centralno-evropska inicijativa, Jadransko-jonska inicijativa, Strategija EU za jadransko-jonski region, Centar za bezbjednosnu saradnju, Međunarodna organizacija za frankofoniju, Unija za Mediteran i Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice.

Generalni sekretar Savjeta za regionalnu saradnju Amer Kapetanović boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori i susreo se sa Predsjednikom Crne Gore, predsjednikom Skupštine i potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova 30. januara u Podgorici i ministarkom za evropske poslove 29. januara u Budvi.

Generalni sekretar Centralno-evropske inicijative Franko Dal Mas boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori i susreo se sa potpredsjednikom Vlade i ministrom vanjskih poslova 2. aprila u Podgorici.

Tokom izvještajnog perioda izdvajamo sastanke u okviru regionalnih organizacija i inicijativa na kojima su učestvovali predstavnici Ministarstva vanjskih poslova:

- 1) Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECP) i Savjet za regionalnu saradnju (RCC)
 - Sastanak Borda održan je 12. marta u Sarajevu;
 - Sastanak političkih direktora SEECP-a održan je 4. marta u Tirani;
 - Sastanci Finansijskog podkomiteta RCC-ja održani su 14-15. marta u hibridnom formatu.
- 2) Unija za Mediteran (UzM)
 - Sastanak visokih zvaničnika održan je 13-14. februara u Barseloni.
- 3) Centralno-evropska inicijativa (CEI)
 - Sastanci Komiteta nacionalnih koordinatora održani su 27. februara u Beogradu i 15. aprila u Briselu;
- 4) Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice (MARRI)
 - Sastanak Komiteta održan je 21. januara.
- 5) Fond za Zapadni Balkan (WBF)
 - Info sesije o projektnom konkursu održane su 31. januara u Podgorici i 3. februara u Budvi;
 - Regionalni sastanak o lokalnoj demokratiji održan je 5-7. marta u Tirani;
 - Regionalna sesija o održivom razvoju održana je 25-26. marta u Podgorici;
 - Sastanak Komiteta visokih zvaničnika održan je 22-23. aprila u Tirani.
- 6) Jadransko-jonska inicijativa (JJI) i Strategija EU za jadransko-jonski region (EUSAIR)
 - Komitet visokih zvaničnika JJI i upravni odbor EUSAIR-a održani su 12-14. februara u Patri;
 - Sastanak Radne grupe za EUSAIR održan je 11. marta u Podgorici.
- 7) Centar za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC)
 - Sastanak kontakt osoba za RACVIAC održan je 18. februara, onlajn;

- Sastanak Multinacionalne savjetodavne grupe održan je 27. marta u Tirani.
- 8) Berlinski proces
 - Sastanci šerpasa održani su 28. februara u Briselu i 4. aprila onlajn;
 - Sastanak nacionalnih koordinatora Zapadnog Balkana o CRM2 održan je 12. marta u Sarajevu;
 - Sastanak Radne grupe za BP održan je 25. marta u Podgorici;
 - Sastanak Mreže ministarstava vanjskih poslova u organizaciji GIZ-a održan je 11. februara u Skoplju;
 - Pripremni sastanak Mreže ministarstava vanjskih poslova za Samit u Londonu održan je 7. aprila u Sarajevu.
- 9) Međunarodna organizacija za Frankofoniju (OIF)
 - Seminar o OIF-u održan je 29-31. januara u Strazburu.

Učešće na samitima/sastancima

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović i ministar odbrane Dragan Krapović učestvovali su na 61. Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji, održanoj od 14. do 16. februara 2025. godine. Učešće Crne Gore potvrda je njene posvećenosti aktivnom doprinosu regionalnoj i globalnoj bezbjednosti. Angažman potpredsjednika i ministra Ibrahimovića i ministra Krapovića i njihovi bilateralni susreti omogućili su razmjenu mišljenja sa ključnim međunarodnim akterima o aktuelnim bezbjednosnim izazovima, posebno u kontekstu evropske bezbjednosti i integracije Zapadnog Balkana.

NATO misije

NATO misija Irak (NMI) - U februaru 2025. izvršena je šesta rotacija. U kontekstu zajedničkog angažmana država članica A5 u okviru NMI, jedan pripadnik VCG angažovan je u sastavu mobilnog trening tima zajedno sa predstavnikom Oružanih snaga R. Hrvatske.

Ostale NATO aktivnosti

Pripadnici VCG su od 27. januara 2023. godine angažovani i u okviru borbene grupe fIF u Bugarskoj. U februaru 2025. u Bugarsku je upućen peti kontingent (43 pripadnika VCG).

Ukrajina

U toku je usaglašavanje *Sporazuma o bezbjednosnoj saradnji i dugoročnoj podršci između Ukrajine i Crne Gore*. Tim povodom formirana je Delegacija za vođenje pregovora i održane su konsultacije sa ukrajinskom stranom. Ovo je još jedna potvrda političke volje i posvećenosti naše zemlje da nastavi da podržava pravo Ukrajine da brani svoj teritorijalni integritet i suverenitet.

CMX

Crna Gora, u skladu sa planiranom dinamikom rada Alijanse, aktivno učestvuje u pripremi i realizaciji NATO vježbi upravljanja kriznim situacijama (Crisis Management Exercise - CMX).

Crna Gora je od dobijanja punopravnog članstva učestvovala u vježbama CMX17, CMX19 i CMX23.

Vježba „Crisis Management Exercise 25“ (CMX25) realizovana je u prvom kvartalu 2025. godine.

Restriktivne mjere

Crna Gora je nastavila da se stoprocentno usklađuje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, što uključuje i kontinuirano pridruživanje restriktivnim mjerama usvojenim od strane Savjeta Evropske unije i njihovo pravno transponovanje u naš pravni sistem.

Vizna politika

U februaru 2025. godine Uredbom o izmjeni Uredbe o viznom režimu, iz člana 1 brisan je Vanuatu, čime je napravljen iskorak ka daljoj harmonizaciji sa viznom politikom EU, a lista zemalja koje čine razliku u listama sa EU smanjena za jednu zemlju („Sl.list CG“, br.15/25). Uzimajući u obzir ekonomske izazove, Vlada Crne Gore je, 13. februara 2025. godine, usvojila odluke o privremenom bezviznom režimu kojima se državljanima Egipta, Jermenije, Kazahstana, Uzbekistana, kao i rezidentima Ujedinjenih Arapskih Emirata omogućava bezvizni boravak u Crnoj Gori do 30 dana, odnosno do 10, u slučaju rezidenata UAE („Sl.list CG“, br.15/25).

Kako bi se spriječile zloupotrebe bezviznog režima, posebno za državljane Egipta, Uzbekistana i rezidente UAE, uvedeni su zaštitni mehanizmi: ulazak je dozvoljen isključivo putem direktnih čarter letova, obavezni su prethodno plaćeni turistički aranžmani, potrebna je prethodna najava nadležnim organima, nije omogućen tranzit preko teritorije Crne Gore. Rezidenti UAE moraju imati neprekidnu dozvolu boravka od najmanje tri godine i mogu ući samo direktnim letovima sa potvrđenim turističkim aranžmanom. Državljanima Avganistana, Bangladeša, Indije, Pakistana, Sirije i Somalije su isključeni iz ovog režima, bez obzira na njihov rezidentni status u UAE.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Vlada je 13. 2. 2025. usvojila Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2025-2026, koji predstavlja strateški dokument u odnosu na usklađivanje zakonodavstva s novom pravnom tekovinom EU i u cilju ispunjenja završnih mjerila. Takođe, Vlada je 13. 02. 2025. usvojila Akcioni plan za ispunjenje preporuka iz Izvještaja EK o Crnoj Gori za 2024, koji predstavlja preciznu mapu puta za ispunjenje preostalih obaveza i preporuka EK do jeseni 2025, kad se očekuje novi Izvještaj EK.

Vlada je 09. 01. 2025. usvojila Program ekonomskih reformi 2025-2027, kojim se potvrđuje strateški cilj Crne Gore za naredni period, a to je ostvarenje pametnog, održivog i inkluzivnog ekonomskog rasta koji će doprinijeti unapređenju kvaliteta života

svih njenih građana. Perspektive ekonomskog rasta u srednjem roku podržane su prioritetima ka ispunjavanju agende u procesu pristupanja Crne Gore.

Četrnaesti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje održan je 18. 02. 2025. u Briselu, u hibridnom formatu.

U skladu s Odlukom o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji („Sl. list CG“, broj 112/23), nastavljeno je i restrukturiranje pregovaračkih radnih grupa za pojedinačna poglavlja pravne tekovine EU, pa je Ministarstvo pokrenulo proceduru ažuriranja sastava radnih grupa. S tim u vezi, Vlada je 06. 03. 2025. donijela: Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 4 - Sloboda kretanja kapitala („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 6 - Privredno pravo („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 9 - Finansijske usluge („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 14 - Saobraćajna politika („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 15 – Energetika („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 21 - Trans-evropske mreže („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava („Sl. list CG“, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 - Pravda, sloboda

i bezbjednost („Sl. list CG”, broj 32/25), Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 25 - Nauka i istraživanje („Sl. list CG”, broj 32/25) i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura („Sl. list CG”, broj 32/25).

Četrnaesti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost održan je 17–18. 03. 2025. u Podgorici, u hibridnom formatu. Riječ je o jednom od najvažnijih događaja u okviru godišnjeg dijaloga između Crne Gore i Evropske komisije u oblasti vladavine prava, s ciljem predstavljanja ostvarenog napretka od prethodnog sastanka Pododbora održanog u martu 2024. godine. Tokom dvodnevnog sastanka, predstavljeni su konkretni rezultati koje je Crna Gora ostvarila u oblastima iz poglavlja 23 i 24, uključujući reformu pravosuđa, jačanje temeljnih prava, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, sprečavanje pranja novca i trgovine ljudima. Istaknuto je da je poseban akcenat stavljen na implementaciju preporuka Evropske komisije, kao i na planirane aktivnosti u narednom periodu, koje će se realizovati s ciljem očuvanja i daljeg unapređenja postignutih rezultata. Poručeno je da Crna Gora ostaje čvrsto posvećena ispunjavanju svojih obaveza u procesu pristupanja Evropskoj uniji, uz jasnu ambiciju da do 2028. godine postane punopravna članica EU.

Dvadeseti sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora između Evropske unije i Crne Gore (ZKO) održan je 20. 03. 2025. u Podgorici. Na sastanku je razmotreno trenutno stanje u odnosima EU i Crne Gore, a posebno se diskutovalo o sprovođenju obaveza iz prvog i trećeg klastera (Osnove i Konkurentnost i inkluzivan rast).

2.1. Poglavlja pravne tekovine

U oblasti **reforme javne uprave**, Vlada je u prvom kvartalu nastavila aktivnosti koje se odnose na profesionalizaciju i depolitizaciju državne službe. Važan korak u oblasti transparentnosti predstavljalo je utvrđivanje Prijedloga zakona o slobodnom pristupu informacijama 23. januara 2025. s ciljem unapređenja prava javnosti na informacije i smanjenja prostora za korupciju. Izmenom postojećeg zakonodavnog okvira stvoriće se uslovi da se pravo na slobodan pristup informacijama ostvaruje u sklopu savremenog sistemskog modela.

Vlada je 6. februara 2025. donijela Uredbu o izmjenama Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, čime se unapređuje sistem interne kontrole i transparentnosti u korišćenju javnih sredstava.

Vlada je 20. februara 2025. utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim se uvode stroži kriterijumi za

zapošljavanje i napredovanje na osnovu zasluga, uz zabranu zapošljavanja mimo konkursa. Cilj izmjena je jačanje profesionalizacije i transparentnosti u javnoj upravi, unapređenje statusa inspektora, kao i preciziranje nadležnosti, izbora i prava članova državnih komisija. Prijedlog je usklađen sa komentarima Evropske komisije u dijelu koji se odnosi na uslove za zapošljavanje. Ovaj zakon je dopunjen amandmanima usvojenim 27. marta 2025. godine kojima je utvrđeno da rukovodeći kadar treba da ima najmanje VI nivo kvalifikacija.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 1 – Sloboda kretanja roba**, Skupština je 12. 02. 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima („Sl. list CG“, broj 15/25), kojim se postiže potpuna usaglašenost sa Regulativom 305/2011.

U okviru pregovaračkog poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika, Skupština je 18. 03. 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Sl. list CG“, broj 29/25). Kroz izmjene i dopune ovog zakona stvara se adekvatan pravni osnov za nesmetan proces digitalizacije Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG) u cilju pripreme za učešće u EURES mreži, za uvođenje i implementaciju Programa „Garancija za mlade“, kao i za interoperabilnost baza podataka između ZZZCG i drugih institucija. U dijelu koordinacije sistema socijalne sigurnosti, Skupština je 12. 02. 2025. donijela Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju. Sporazum između Crne Gore i Bosne i Hercegovine o socijalnom osiguranju i Administrativni sporazum za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Bosne i Hercegovine o socijalnom osiguranju su potpisani 19. 03. 2025. Međuresorska radna grupa za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti obrazovana je 28. III 2025.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala**, Skupština je 12. 02. 2025. donijela Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma koji je relevantan za treće završno mjerilo, dok je 13. 02. 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu, koji je relevantan za drugo završno mjerilo. Dodatno, Skupština je 18. 03. 2025. donijela Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o svojinsko-pravnim odnosima, koji je relevantan za prvo završno mjerilo. Nadalje, Skupština je 20. 03. 2025. donijela Zakon o osiguranju, takođe važan za prvo završno mjerilo.

U svrhu zatvaranja **pregovaračkog poglavlja 5 – Javne nabavke**, Vlada je 27. 02. 2025. usvojila Izvještaj o ispunjenju obaveza u ovom pregovaračkom poglavlju, dok je 27. 03. 2025. usvojila i ažuriranu Pregovaračku poziciju za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za poglavlje 5 – Javne nabavke.

U okviru **poglavlja 9 - Finansijske usluge**, Vlada je 20. 02. 2025. utvrdila Prijedlog zakona o osiguranju kojim se prenosi Direktiva 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i Direktiva 2016/97 o distribuciji

osiguranja (IDD), a čija je primjena predviđena danom ulaska u EU. Takođe, Vlada je 27. 03. 2025. utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, kojim se prenosi Direktiva 2021/2118/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 24.11.2021. o izmjeni Direktive 2009/103/EZ u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obaveze osiguranja od takve odgovornosti, što ima za cilj unapređenje sistema osiguranja od autoodgovornosti kroz otvaranje mogućnosti za uvođenje modernih, automatizovanih rješenja koja će smanjiti troškove, poboljšati efikasnost i doprinijeti usklađenosti sa standardima EU.

U okviru **poglavlja 14 – Saobraćajna politika**, Skupština je 12. 02. 2025. donijela Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Bugarske, Vlade Republike Hrvatske, Vlade Mađarske, Vlade Republike Sjeverne Makedonije, Vlade Crne Gore, Vlade Republike Srbije, Vlade Slovačke Republike i Vlade Republike Slovenije u vezi sa saradnjom i koordinacijom u oblasti traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu („Sl. list CG – Međunarodni ugovori“, broj 1/25) i Zakon o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (Sporazum o ECAA) („Sl. list CG - Međunarodni ugovori“, broj 1/25).

U okviru **pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika**, u kontekstu ispunjenja drugog završnog mjerila, Skupština je 9. III 2025. donijela Zakon o energetici („Sl. list CG“, broj 28/25), kojim je izvršeno usklađivanje sa Direktivom (EU) 2019/944 o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 17 – Ekonomska i monetarna unija**, Vlada je 09. 01. 2025. usvojila Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2025-2027. Skupština je 21. 01. 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim je predviđeno da DRI analizira koliko se izvršna vlast pridržava pravila i standarda vezanih za upravljanje javnim finansijama, s obzirom da još uvijek nije formiran Fiskalni savjet.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 18 – Statistika**, u kontekstu definisanja nadležnosti i razvoja statistike, Skupština je 21. 02. 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, a značaj se ogleda posebno u dijelu prenosa nadležnosti upravljanja zvaničnom statistikom sa Ministarstva finansija na Upravu za statistiku. Vlada je 27. 03. 2025. usvojila Izvještaj o izvršenim poslovima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2024. i o utrošenim sredstvima obezbijeđenih iz Budžeta Crne Gore, Izvještaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične

statistike za 2024. kao i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja zvanične statistike 2024-2028. (za 2024).

U okviru **pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, Skupština je 18. 03. 2025. donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Sl. list CG“, broj 29/25), čijim se stupanjem na snagu stvaraju uslovi za blagovremeno i efikasnije sprovođenje aktivnih mjera zapošljavanja, te preciziraju odredbe kojima se propisuje postupak za realizaciju programa aktivne politike tržišta rada. U okviru realizacije Jednogodišnjeg akcionog programa za Crnu Goru za 2020. „Podrška pametnom i inkluzivnom rastu – zapošljavanje i socijalna inkluzija“, 11. 03. 2025. završena je implementacija mjera unapređenja IT infrastrukture i novog informacionog sistema ZZZCG. Vlada je 20. 02. 2025. usvojila „Nacionalni program za transformaciju neformalne zaposlenosti Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u Crnoj Gori za period 2024-2026.“

U okviru **poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, Vlada je 21. 03. 2025. usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2024. za implementaciju industrijske politike Crne Gore 2024-2028, koji je dalje upućen EK u skladu sa uobičajenom procedurom.

U okviru **poglavlja 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata** u izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti na finalizaciji unaprijeđene verzije Akcionog plana u skladu sa komentarima EK, koja je zajedno sa pratećim priložima dostavljena EK 28. 03. 2025. Takođe, u saradnji sa resornim ministarstvima, pripremljena je prva samoprocjena ispunjenosti 20 preduslova u okviru ovog poglavlja, odnosno 4 horizontalna i 16 tematskih, koji su zajedno sa Akcionim planom upućeni EK.

Kada je u pitanju oblast **vladavine prava**, konstitutivna sjednica Savjeta za vladavinu prava, kao koordinacionog tijela uspostavljenog na najvišem političkom nivou s ciljem praćenja stepena realizacije obaveza iz **poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava** i **poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost**, održana je 24. januara 2025. Na prvoj sjednici usvojen je Poslovnik o radu Savjeta, a ključna tema bila je ispunjenje predstojećih obaveza u oblasti vladavine prava, s fokusom na izradi akcionih planova za ispunjenje završnih mjerila u poglavljima 23 i 24.

Četrnaesti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost između Crne Gore i Evropske komisije održan je 17. i 18. marta 2025. godine u Podgorici, u hibridnom formatu. Pododbor predstavlja jedan od najvažnijih formata bilateralnog dijaloga između Crne Gore i EU u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju čiji se sastanci održavaju na godišnjem nivou u cilju sagledavanja reformskih procesa u okviru poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost. Sastanak je bio prilika da crnogorska strana predstavi ostvareni napredak i planirane aktivnosti u oblasti pravosuđa, borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, zaštite temeljnih prava, azila i migracija, vizne politike, integrisanog upravljanja granicama, kao i policijske i pravosudne saradnje u krivičnim stvarima. S druge strane, predstavnici

Evropske komisije su iznijeli ocjene o dosadašnjoj implementaciji preporuka u navedenim oblastima. Zaključci s Pododbora predstavljaju smjernice za dalji rad institucija nadležnih za sprovođenje reformi, te služe kao važan osnov za sveobuhvatnu procjenu o spremnosti zemlje da pređe u naredne faze pregovaračkog procesa.

U oblasti **pravosuđa**, Vlada je 27. februara 2025. utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom sporu, s ciljem skraćivanja trajanja upravnih postupaka i povećanja efikasnosti Upravnog suda. Izmjene su rezultat saradnje s OECD/SIGMA i usklađene s praksom Evropskog suda za ljudska prava, naročito u pogledu prava na suđenje u razumnom roku. Vlada je 13. marta 2025. izmijenila sastav Savjeta za praćenje sprovođenja Strategije reforme pravosuđa 2024–2027, čime je dodatno osnažen institucionalni okvir za sprovođenje ključnih reformi u ovoj oblasti. Takođe, izmijenjena je i Odluka o Operativnom timu za borbu protiv nasilja nad ženama, čime se jača zaštita ranjivih grupa.

U oblasti **antikorupcije** Crna Gora je u februaru 2025. formalno pristupila Istanbulskom akcijskom planu za borbu protiv korupcije (OECD IAP), čime se jačaju međunarodni mehanizmi u borbi protiv korupcije na visokom nivou.

U kontekstu zaštite **temeljnih prava**, Vlada je 16. januara 2025. usvojila Izveštaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija, od 10. aprila - 1. decembra 2024. godine kojim se analiziraju neriješeni slučajevi nasilja nad predstavnicima medija, s fokusom na rad nadležnih institucija i preporuke za unapređenje istraga. Nadalje, u cilju ispunjavanja međunarodnih obaveza i jačanju zaštite temeljnih prava, Vlada je u prvom kvartalu 2025. razmatrala više informacija o izvršenju presuda Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP). Naime, Vlada je 20. februara 2025. razmotrila informacije o izvršenju presuda u predmetima *Bijelić protiv Crne Gore*, *Golubović protiv Crne Gore* i *Terzić i dr. protiv Crne Gore*, koje se odnose na povrede prava na pravično suđenje i pristup sudu. U vezi s tim, Vlada je donijela odgovarajuće zaključke o isplati pravičnih naknada i preduzimanju mjera koje sprječavaju ponavljanje sličnih povreda. Takođe, 21. marta 2025. razmatrane su i: Informacija o izvršenju presude u predmetu *Novosel protiv Crne Gore* – povreda prava iz člana 6 EKLJP (pravično suđenje), Informacija o izvršenju presuda u predmetima *Kovačević i drugi* i *Bajrović i drugi protiv Crne Gore* koje se tiču povrede prava na imovinu i na djelotvoran pravni lijek. U svim navedenim predmetima, Vlada je postupila u skladu sa obavezama, donijela zaključke o isplati pravičnih naknada i naložila sprovođenje mjera sa ciljem jačanja zaštite ljudskih prava.

Kada je u pitanju **bilans rezultata u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala**, krivično vijeće Višeg suda u Podgorici 18. marta 2025. potvrdilo je optužnicu protiv bivšeg policijskog funkcionera Z.L. i bivšeg glavnog specijalnog tužioca M.K. Z.L.

stavlja na teret da je izvršio krivična djela stvaranje kriminalne organizacije, zloupotreba službenog položaja, produženo krivično djelo pranje novca i produženo krivično djelo nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija. Dok je optužnica protiv M.K. potvrđena za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, dva krivična djela zloupotreba službenog položaja i krivično djelo nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija. Takođe, Viši sud u Podgorici je, 28. marta 2025. izrekao prvostepenu presudu kojom je osuđen bivši direktor Uprave policije S. S, zbog šverca cigareta i nedozvoljenog držanja oružja. Kada je u pitanju krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, po nalogu Specijalnog državnog tužilaštva (SDT), uhapšen je preduzetnik V.P, a u sklopu ove operacije uhapšena su i tri službenika Uprave policije. Ovaj predmet SDT-a i Specijalnog policijskog odjeljenja (SPO) otvoren je na osnovu višemjesečnog koordinisanog djelovanja i sa Agencijom Evropske unije za saradnju organa za sprovođenje zakona - EUROPOL.

U okviru pregovaračkog **poglavlja 24**, posebna pažnja je usmjerena na unapređenje integrisanog upravljanja granicama, jačanje policijskih kapaciteta i nadzor sektora bezbjednosti.

Na strateškom planu, 27. marta 2025. Vlada je usvojila novu Strategiju integrisanog upravljanja granicom za period 2025–2028, sa pripadajućim Akcionim planom za 2025–2026. Takođe je razmotren Završni izvještaj o sprovođenju prethodne Strategije za period 2020–2024.

Na zakonodavnom planu, Vlada je 4. februara 2025. donijela odluku o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kojim se nastoji da dodatno uskladiti nacionalni pravni okvir sa evropskim standardima i preporukama relevantnih međunarodnih tijela, posebno u kontekstu obaveza iz poglavlja 24. Mjere imaju za cilj jačanje preventivnih mehanizama, efikasniju kontrolu nad finansijskim tokovima te unapređenje kapaciteta za otkrivanje i sankcionisanje pranja novca i finansiranja terorizma. Dodatno, Vlada je 23. januara 2025. utvrdila amandmane na Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, kojima se jača uloga specijalnog kontrolora kao nezavisnog nadzornog mehanizma u sektoru bezbjednosti.

Vlada je 14. januara 2025. pokrenula proceduru za zapošljavanje 815 novih policijskih službenika, čime se značajno jačaju operativni kapaciteti Uprave policije u borbi protiv organizovanog kriminala.

U oblasti **vizne politike**, Vlada je 13. februara 2025. utvrdila Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o viznom režimu, kojom se državljanima Republike Kazahstan, Republike Jermenije i Republike Azerbejdžan omogućava ulazak, boravak i tranzit bez vize od 1. aprila do 31. oktobra 2025. godine, u trajanju do 90 dana. Ova privremena liberalizacija viznog režima se sprovodi radi podsticanja turističkog prometa i ekonomskih benefita tokom ljetnje turističke sezone, a u skladu s praksom prethodnih godina. Mjera je dio politike vizne fleksibilnosti u funkciji ekonomskog razvoja, uzimajući u obzir

bezbjednosne aspekte i potrebu za usklađivanjem sa viznim režimom Evropske unije. U kontekstu usklađivanja sa vanjskom i bezbjednosnom politikom EU, Vlada je 13. marta 2025. donijela Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera u skladu sa odlukama Savjeta EU s obzirom na djelovanja Ruske Federacije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG”, br. 34/24 i 92/24) donijet je niz podzakonskih akata, a pripremljen je i nacrt Državnog plana upravljanja otpadom za period 2025 – 2029 s Akcionim planom. U okviru Natura 2000 mreže, do kraja marta 2025. mapirano je 76% kopnene i 10% morske teritorije Crne Gore. Takođe, Vlada je 16. 01. 2025. usvojila Nacionalni profil izloženosti azbestu Crne Gore s Akcionim planom za 2025-2026. Vlada je 14. 02. 2025. usvojila Ažurirani nacionalni utvrđeni doprinos Crne Gore za 2030. i 2035. godinu, koji predviđa dva implementaciona perioda: 2025-2030, s ciljem smanjenja emisija za 55%, te 2031 – 2035, s ciljem smanjenja za 60%. Ovaj pristup obuhvata cijelu ekonomiju, uključujući i sektor korišćenja zemljišta, promjene u korišćenju zemljišta i šumarstvo (LULUCF).

U okviru **poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja**, Vlada je 14. 01. 2025. donijela Odluku o organizovanju Zavoda za transfuziju krvi Crne Gore, što predstavlja važan korak ka boljoj organizaciji i sigurnosti u oblasti transfuzije.

U okviru **poglavlja 29 – Carinska unija i 30 – Vanjski odnosi**, od 01. 01. 2025. primjenjuju se revidirana PEM pravila u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, Sporazumu CEFTA 2026 i Sporazumu s EFTA zemljama (Vlada je 05. 12. 2024. utvrdila Prijedlog zakona o potvrđivanju Odluke broj 1/2023 Zajedničkog komiteta PEM Konvencije od 07. 12. 2023. o izmjeni PEM Konvencije).

U okviru **poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika**, Crna Gora je nastavila trend potpune usklađenosti sa zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU.

2.2. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

U oblasti informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, tokom prvog kvartala 2025. godine, nastavljeno je sa sprovođenjem Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2023- 2026.godine.

U tom smislu, Direkcija za informisanje javnosti o pregovaračkom procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji je realizovala sljedeće:

ORGANIZACIJA JAVNIH DOGAĐAJA I KAMPANJA:

- **3. februara** - u Podgorici otvorena izložba „Kultura svima!“

Ministarstvo evropskih poslova je podržalo otvaranje izložbe „Kultura svima!“, koju su organizovali Biblioteka za slijepe Crne Gore, Kulturni centar Homer i Elektrotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore.

- **13. marta** – Organizovan Info dan: „Imamo potrošačka prava. Koristimo ih!“

Povodom Međunarodnog dana zaštite prava potrošača koji se obilježava 15. marta, MEP je finansijski, kroz projekat EU4ME, podržalo organizaciju Info dana koje je realizovalo Ministarstvo ekonomskog razvoja u opštinama Bijelo Polje i Bar. Info dani su bili prilika da građani i građanke saznaju kako da prepoznaju, zaštitite i ostvare svoja prava u svakodnevnoj kupovini ili korišćenju usluga.

SARADNJA SA LOKALNIM SAMOUPRAVAMA I MLADIMA:

- **6. marta** –Organizovana Panel diskusija i radionica: „Mladi za promjene – aktivizam na djelu

Ministarstvo evropskih poslova i Opština Nikšić, uz finansijsku podršku Evropske unije kroz projekat EU4ME, organizovali su panel i radionicu „Mladi za promjene – aktivizam na djelu“, gdje se razgovaralo o ulozi mladih kao pokretača društvenih promjena i mogućnostima da kroz svoj angažman doprinesu pozitivnim promjenama u društvu.

- **18. februara** - Završen prvi program rotacione prakse u Ministarstvu evropskih oslova

Nakon devet sedmica stažiranja, 10 studenata magistarskih studija sa fakulteta u Crnoj Gori uspješno je završilo Prvi Program rotacione prakse Ministarstva evropskih poslova. Program se zasnivao na jednonedjeljnoj rotaciji stažista kroz svih 12 direkcija i dva biroa u ministarstvu. Ovaj koncept omogućio je studentima da se upoznaju sa različitim aspektima pregovaračkog procesa sa Evropskom Unijom, komunikacijama sa javnošću, kao i sa oblastima evropskih fondova, pravnih tekovina EU, rada u javnoj upravi i procesa evropske integracije.

SARADNJA SA CIVILNIM SEKTOROM:

- **23. januara** – Ministarstvo evropskih poslova je organizovalo konsultacije sa NVO na temu akcionih planova za ispunjenje završnih mjerila u pregovaračkim poglavljima 23 i 24. Događaj je okupio predstavnike Vlade, pregovaračke strukture i civilnog sektora, otvarajući prostor za transparentnu i konstruktivnu razmjenu mišljenja o ključnim reformama u oblasti vladavine prava. Učesnicima su se obratili dr Predrag Zenović, glavni pregovarač, Jelena Grdinić, pregovaračica za klaster 1 i šefica Pregovaračke radne grupe za poglavlje 23, Jovana Mijović, šefica Pregovaračke radne grupe za poglavlje 24.
- **10. marta** – Ministarstvo evropskih poslova je uputilo javni poziv nevladinim organizacijama koje djeluju u oblasti evroatlantskih i evropskih integracija da

predlože svog predstavnika za člana Komisije za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2025. godini.

- **27. marta** – Ministarstvo evropskih poslova je organizovalo konsultacije sa NVO s ciljem jačanja transparentnosti pregovaračkog procesa i snažnijeg učešća civilnog društva. Sa učesnicima su, pored glavnog pregovarača Predraga Zenovića, razgovarale i Biljana Papović, državna sekretarka u Ministarstvu evropskih poslova i generalna direktorica Direktorata za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU, Gordana Despotović-Đekić.

2.3. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu, Odbor za evropske integracije nije zasijedao, a većina aktivnosti odnosila se na parlamentarnu diplomatiju.

U okviru parlamentarne dimenzije poljskog predsjedavanja Savjetu EU, delegacija Odbora za evropske integracije učestvovala je na **sastanku predsjedavajućih odborima za evropske poslove parlamenata zemalja članica EU (COSAC)**, koji je održan u Varšavi 26 – 27. januara 2025. godine. Sastanak su obilježile dvije sesije posvećene prioritetima poljskog predsjedavanja i budžetu Evropske unije zasnovanom na politici odgovornog djelovanja u suočavanju sa posljedicama klimatskih promjena. Sedam prioriteta poljskog predsjedavanja odnosila su se na: odbranu i bezbjednost, zaštitu ljudi i granica, otpornost na spoljno miješanje i dezinformacije, bezbjednost i slobodu poslovanja, energetska tranziciju, konkurentnu i otpornu poljoprivredu i zdravstvenu bezbjednost. Delegaciju Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore činili su Jovan Subotić, zamjenik predsjednika Odbora i Milica Rondović, članica Odbora.

Zamjenik predsjednika Odbora za evropske integracije Jovan Subotić učestvovao je i na **sastanku parlamentarnih odbora za evropske integracije/poslove zemalja obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja jugoistočne Evrope (COSAP)**. Dvadeset prvi sastanak COSAP-a, na kojem su učestvovale delegacije Albanije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije, te gosti iz Kosova, Turske, Gruzije, Ukrajine i Moldavije, održan je 28. februara u Tirani. Sastanak je obilježila rasprava o novom pristupu regionalnoj saradnji nakon 20 godina od iniciranja COSAP-a, kao i razgovor na temu političke rasprave i funkcionalne saradnje Zapadnog Balkana. Ključna rasprava odnosila se na izmjene Poslovnika o radu COSAP-a, u skladu sa dogovorom sa prethodnog zasijedanja COSAP-a. Dvadeset prvom COSAP-u su prethodila i četiri online sastanka koje je održala novoformirana Radna grupa za izmjenu Poslovnika, a koju su činili predsjednici i zamjenici predsjednika odbora za evropske integracije/poslove parlamenata regiona. Radna grupa formirana je u cilju postizanja konsenzusa u vezi sa predloženim izmjenama i komentarima na navedeni akt. Radna grupa za izmjenu Poslovnika o radu COSAP-a nije uspjela da dođe do zajedničkog

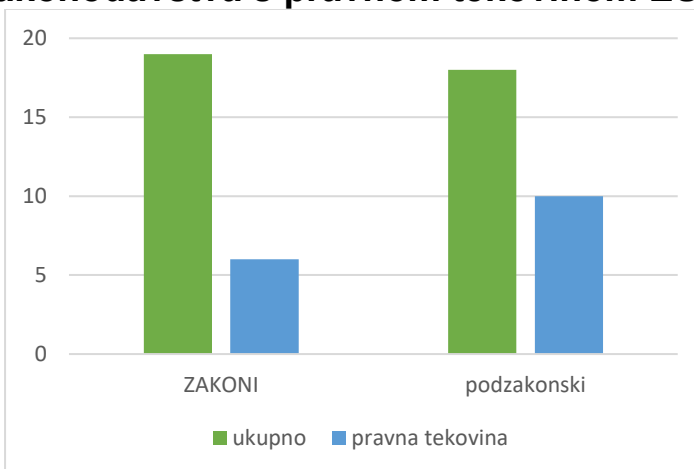
rješenja u pogledu amandmana za izmjenu i dopunu Poslovnika, a rasprava o usvajanju Nacrta zajedničke izjave nije ni vođena.

Članica Odbora Anđela Vojinović učestvovala je, u svojstvu paneliste, na **konferenciji Evropskog parlamenta (EP): „Uloga parlamenata u angažovanju građana i eksternoj komunikaciji“**, koja je održana 18. i 19. marta u Briselu. Teme konferencije tokom pet sesija odnosile su se na komunikaciju i aktivnosti Evropskog parlamenta u širem okviru EU agende, načine na koje parlamenti zemalja članica EU komuniciraju i sarađuju sa zajednicama koje predstavljaju, najbolje prakse političkih grupa EP-a u angažovanju građana i komunikaciji EU politika, kao i na informisanje građana o procesu proširenja – stavovima EP-a, zemalja članica i zemalja kandidata. Dvodnevna konferencija okupila je poslanike Evropskog parlamenta i nacionalnih parlamenata država članica i zemalja kandidata, te stručnjake iz oblasti komunikacija i predstavnike međunarodnih partnera koji se bave promocijom demokratije.

U prvom kvartalu 2025. godine organizovano je nekoliko bilateralnih susreta, i to sastanci predsjednika Odbora za evropske integracije Ivana Vukovića sa: ambasadorom Kraljevine Danske u Crnoj Gori Nj.E. **Pernile Dahler Kardel** (20. januar 2025. godine); ambasadorom Kraljevine Nizozemske u Crnoj Gori Nj.E. **Martijnom Elgersmom** (20. januar), predsjednicom Odbora za spoljne poslove i odbranu Senata Republike Italije **Stefanijom Kraksi** i senatorom i članom Odbora **Luidijem Spanjolijem (18.mart)**. Na multilateralnom nivou, u izvještajnom periodu predsjednik OEI Vuković sastao se sa: **Marjanom Šarecom**, poslanikom Evropskog parlamenta i izvjestiocem Evropskog parlamenta za Crnu Goru (28. januar) i **Zuzanom Šutiakovom**, šeficom Odjeljenja za Jugoistočnu Evropu i Zapadni Balkan u Službi za spoljne poslove (EEAS) Evropske unije (6. februar). Predsjednik i zamjenik predsjednika Odbora za evropske integracije Ivan Vuković i Jovan Subotić održali su sastanak i sa Nj.E. Johanom **Satlerom**, ambasadorom EU u Crnoj Gori, Maidom **Gorčević**, ministarkom evropskih poslova i Predragom **Zenovićem**, glavnim pregovaračem Crne Gore sa EU. Razgovarano je o prioritetima rada u odnosu na saradnju Odbora za evropske integracije, Ministarstva evropskih poslova u kontekstu procesa evropskih integracija i Delegacije EU u Crnoj Gori.

3. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

Tokom prvog kvartala 2025. godine, Ministarstvo evropskih poslova dalo je mišljenje na 37 predloga propisa, od čega je 19 zakona i 18 podzakonskih akata.

U tabeli ispod dat je pregled svih predloga propisa na koje su data mišljenja tokom navedenog izvještajnog perioda.

JANUAR 2025		
1.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke u oblasti kulture, obrazovanja, nauke, mladih i sporta	MPN
2.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o Centralnoevropskom programu razmjene za univerzitetske studije	MPN
3.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pružanju vazduhoplovnih usluga između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Azerbejdžan	MSA
4.	Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana (WB3C)	MVP
5.	Predlog uredbe o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora	MERS
6.	Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine	MUP
FEBRUAR 2025		
7.	Predlog zakona o Kreditno garantnom fondu Crne Gore	MER
8.	Predlog zakona o osiguranju	MIF
9.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima	MJU
10.	Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama	MJU
11.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bibliotečkoj djelatnosti	MKU
12.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o muzejskoj djelatnosti	MKU
13.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom sporu	MPA
14.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu	MPN
15.	Predlog zakona o obrazovanju odraslih	MPN
16.	Predlog zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama	MPN
17.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma	MUP
18.	Predlog uredbe o uslovima i postupku za ostvarivanje prava na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina	MIF
19.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište	MPŠV
20.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o viznom režimu	MVP
21.	Predlog odluke o utvrđivanju visine novčane naknade pripadniku/ci Vojske Crne Gore za vrijeme učešća u međunarodnim snagama u okviru misija, operacija i drugih aktivnosti Sjevernoatlantskog saveza, Evropske unije i Ujedinjenih nacija	MOD
22.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Arapske Republike Egipat	MVP

23.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za imaoce važećih stranih putnih isprava sa dozvolom boravka u Ujedinjenim Arapskim Emiratima	MVP
24.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Uzbekistan	MVP
25.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Kazahstan	MVP
26.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Jermenije	MVP
27.	Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije i regulativama Evropske unije s obzirom na djelovanja Ruske Federacije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini	MVP
MART 2025		
28.	Predlog zakona o izmjeni Zakona o koncesijama	MEN
29.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju	MIF
30.	Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o poreskim savjetnicima	MIF
31.	Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o svojinsko pravnim odnosima	MPUD
32.	Predlog uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora	MERS
33.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o uslovima i kriterijumima objavljivanja liste poreskih dužnika	MIF
34.	Predlog uredbe o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za 2025. godinu - Agrobudžet	MPŠV
35.	Predlog odluke o utvrđivanju zanata, liste jednostavnih i složenih zanata	MER
36.	Predlog odluke o izmjeni Odluke o metodologiji za određivanje visine i vrijednosti koeficijenta za kriterijume prema kojima se određuju nagrade i naknade troškova za rad i nagrade za vođenje Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova	MER
37.	Predlog odluke o visini naknade za izdavanje identifikacione isprave pomorca	MPO

Od ukupnog broja datih mišljenja u **prvom kvartalu** 2025. godine, **16** akata sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega **6** zakona i **10** podzakonskih akata:

1.	Predlog zakona o osiguranju	MIF
2.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju	MIF
3.	Predlog zakona o slobodnom pristupu informacijama	MJU
4.	Predlog zakona o obrazovanju odraslih	MPN
5.	Predlog zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama	MPN
6.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma	MUP
7.	Predlog uredbe o uslovima i postupku za ostvarivanje prava na oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina	MIF

8.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište	MPŠV
9.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o viznom režimu	MVP
10.	Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine	MUP
11.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Arapske Republike Egipat	MVP
12.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za imaoce važećih stranih putnih isprava sa dozvolom boravka u Ujedinjenim Arapskim Emiratima	MVP
13.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Uzbekistan	MVP
14.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Kazahstan	MVP
15.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Jermenije	MVP
16.	Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije i regulativama Evropske unije s obzirom na djelovanja Ruske Federacije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini	MVP

4. Instrument pretpristupne podrške – IPA

4.1. IPA II (2014–2020)

Imajući u vidu potrebe za finansiranjem reformi u okviru procesa pristupanja EU, tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sa sprovođenjem projekata u okviru IPA II finansijske perspektive, odnosno akcija u okviru programa IPA 2016, IPA 2017, IPA 2018 i IPA 2020.

Kada je izvještavanje u pitanju, nastavljeno je održavanje redovnih sastanaka upravnih odbora projekata koji su u toku, kao i rad na zatvaranju višegodišnjeg Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017.

Kada je upitanju evaluacija IPA II programa, nastavljeno je sprovođenje Ugovora „Podrška evaluaciji IPA II akcija koje se sprovode u indirektnom upravljanju“, koji obuhvata sektore zaštite životne sredine i klimatskih akcija, konkurentnosti i inovacija, te Zajednički EU - CG Program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2017 (dvije grant šeme), u okviru kojeg je usaglašen finalni izvještaj sa preporukama, čija se objava uskoro očekuje. Ujedno, otpočeto je sprovođenje Ugovora „Podrška srednjoročnoj evaluaciji IPA II akcija koje se sprovode u indirektnom upravljanju“, za sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika i sektor Konkurentnost i inovacije, u okviru kojeg je završena početna faza i u toku je desk faza.

Kada je IPARD II u pitanju, rok za korišćenje dostupnih IPARD II sredstava istekao je krajem 2024. godine. Program IPARD II značajno je unaprijedio crnogorsku poljoprivredu kroz modernizaciju gazdinstava, povećanje izvoza i usklađivanje sa EU standardima, omogućavajući poljoprivrednicima da postanu konkurentni na evropskom

tržištu. Evropska unija obezbijedila je 75% sredstava programa, dok je Crna Gora doprinijela sa 25%, što je rezultiralo ukupnim investicijama od 77 miliona eura u poljoprivredu.

Projekat *Ex-post evaluacija IPARD II Programa 2014-2020* započeo je 15. januara 2025. godine i biće realizovan u roku od sedam mjeseci. Početni sastanak projekta održan je 4. februara 2025. godine. Opšti cilj ove evaluacije definisan je Projektnim zadatkom (ToR), a potrebno je sprovesti ex-post evaluaciju koja pokriva korišćenje resursa, efikasnost i efektivnost sprovođenja IPARD II programa, njegov uticaj i dosljednost sa ex-ante evaluacijom. Ex-post evaluacija treba da obuhvati sve faktore koji doprinose uspjehu/neuspjehu sprovođenja, postignuća i rezultate IPARD II programa, uključujući njihovu održivost.

4.2. IPA III (2021–2027)

Kada je finansijska perspektiva 2021-2027 u pitanju, nastavljen je rad na pripremi tenderske dokumentacije i ugovaranju projekata iz programa IPA 2021, kao i na pripremi za sprovođenje operativnih programa za period 2024-2027 za oblasti: 1) Životna sredina i 2) Zapošljavanje i spocijalne politike. S tim u vezi, nakon potpisivanja finansijskih sporazuma od strane Evropske komisije 29. januara 2025. godine, odnosno 30. januara 2025. godine započete su interne procedure potpisivanja i od crnogorske strane.

Takođe, tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je programiranje IPA 2025-2027 programa. S tim u vezi, nakon dobijanja komentara na dostavljene nacрте akcija, koje je EK uputila u decembru 2024. godine, Kancelarija NIPAK-a je, u saradnji sa resornim institucijama, nastavila rad na unapređenju dokumenata, te su unaprijeđeni nacрти dostavljeni Delegaciji EU u martu 2025. godine.

U dijelu vidljivosti IPA programa, NIPAK kancelarija i Delegacija EU u Crnoj Gori usaglasili su finalnu verziju Komunikacione strategije za IPA III programe, te se u narednom periodu očekuje sprovođenje aktivnosti u skladu sa akcionim planom. Komunikaciona strategija je takođe dostavljena revizorima EK u cilju otklanjanja nalaza u okviru procesa povjeravanja budžetskih zadataka za program IPA 2024.

Kada je IPARD III u pitanju, četvrti sastanak IPARD III Odbora za nadgledanje održan je 23. januara 2025. godine. Na održanoj sjednici članovi IPARD odbora, koje čine predstavnici institucija koje su uključene u sam proces sprovođenja IPARD III programa, kao i predstavnici poljoprivrednih proizvođača, odnosno udruženja iz različitih sektora poljoprivredne proizvodnje i predstavnici nevladinog sektora, predstavili su ostvarene ciljeve IPARD programa.

Tokom izvještajnog perioda, potpisani su i ugovori o dodjeli bespovratne podrške Evropske unije u iznosu od 60 do 70% investicija u poljoprivredna gazdinstva kroz IPARD III program za podmjernu 7.1, sa 67 poljoprivrednih proizvođača. Samim tim, u investicije namijenjene razvoju ruralnog turizma biće uloženo ukupno 10,6 miliona eura, od čega će proizvođačima biti vraćeno oko 6,8 miliona eura. Prema trenutnom stanju, najveći broj projekata biće realizovan u opštinama Nikšić, Žabljak i Mojkovac. Većina investicija odnosi se na izgradnju objekata za ruralni turizam i njihovo opremanje, uz ugradnju fotonaponskih panela. Očekuje se da će realizacija ovakvih projekata doprinjeti

postizanju standarda EU, povećanju broja radnih mjesta u sjevernom dijelu CG i doprinijeti većoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje.

Dodatno, nastavljene su aktivnosti podrške radu Upravljačkog tijela za godišnje akcione programe koje je smješteno u NIPAK kancelariji, a aktivnosti su se u najvećoj mjeri ticale analize funkcionalnosti uspostavljenog okvira za efikasno sprovođenje IPA III programa, te planiranja posjeta na licu mjesta posredničkim tijelima, kako bi IPA sistem upravljanja i kontrole bio što efikasniji. Ujedno, dostavljeni su godišnji finansijski izvještaji za IPA 2021 program, kao i Godišnja izjava o upravljanju za programe IPA 2021 i IPA 2024.

Reformska agenda Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast

Kroz Reformsku agendu Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast za Crnu Goru je alocirano **383,5 miliona eura**, od čega 110 miliona eura čine bespovratna sredstva, a 273,5 miliona eura povoljni krediti. Od ukupnog iznosa podrške planirano je da 178,5 miliona eura bude dodijeljeno u vidu budžetske podrške, dok će preostalih 205 miliona eura biti dodijeljeno za finansiranje infrastrukturnih projekata i implementirana kroz mehanizam Zapadnobalkanskog investicionog okvira (ZIO).

Sredstva koja će biti dostupna Crnoj Gori uslovljena su uspješnom implementacijom reformskih mjera definisanih u Reformskoj agendi Crne Gore 2024-2027 za Instrument EU za reforme i rast kroz četiri oblasti politika, 32 indikativne prioritetne reformske mjere, 14 podoblasti politika (sektora) i 130 koraka definisanih kao neophodni za ispunjavanje reformi. Definisani koraci ujedno sadrže i pokazatelje uspjeha (indikatore), koji će biti osnov za praćenje napretka u sprovođenju reformskih mjera i procjenu EU o ispunjenosti uslova za dodjelu sredstava. U skladu sa direktivama Evropske komisije, ukupni iznos se isplaćuje u sedam polugodišnjih tranši podrške, u zavisnosti od stepena realizacije planiranih reformi.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 16. januara 2025. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma o pristupanju instrumentu između Evropske unije i Crne Gore o posebnim aranžmanima za sprovođenje podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta za reforme i rast. Skupština ga je ratifikovala 21. februar 2025. godine, objavljen je u Službenom listu Crne Gore 6. marta a Sporazum je formalno stupio na snagu 24. marta 2025. godine kada ga je odobrila i EK.

U skladu sa zaključkom sa sjednice Vlade Crne Gore, koja je održana 13. marta 2025. godine, Ministarstvo evropskih poslova je 14. marta 2025. godine dostavilo Evropskoj komisiji Prvi polugodišnji izvještaj o sprovođenju Reformske agende Crne Gore za instrument EU za reforme i rast 2024-2027. za korake koje je bilo neophodno ispuniti do kraja februara 2025. godine. Ovaj period je završen sa 10 ispunjenih i 4 djelimično ispunjena koraka, što će dodatno biti predmet naknadne procjene Evropske komisije. Kod 4 djelimično ispunjena koraka, u ovoj fazi postoje određena proceduralna kašnjenja, prije svega kada su u pitanju zakonska rješenja koja su zahtijevala širi konsultativni proces i usklađivanje sa nadležnim službama Evropske komisije, poput novog Zakona o energetici, ili zakonske osnove za usvajanje novog Prostornog plana. Dodatno, širi dijalog sa Evropskom komisijom vodi se i u dijelu implementacije mjera iz

oblasti vizne politike i uticaja na ekonomsku politiku Vlade, što je uticalo na djelimično odlaganje ispunjenja ovog reformskog koraka.

Što se tiče finansijskog uticaja, maksimalni raspoloživi iznos podrške Evropske unije od 29,5 miliona evra povezan je sa prvim 14 reformskih koraka, proporcionalno smanjenim za 7% predfinansiranja. Ako Evropska komisija potvrdi ovu finansijsku procenu, očekuje se da će 18 miliona eura biti isplaćeno za 10 reformskih koraka, dok će isplata 11,5 miliona eura za 4 delimično ispunjena koraka biti odložena i izvršena nakon njihovog potpunog ispunjenja.

Važno je napomenuti da će, u slučaju delimično ispunjenih koraka, Crna Gora iskoristiti mogućnost iz člana 21 Uredbe EU 2024/1449 o uspostavljanju Instrumenta za reforme i rast, prema kojem se rezultati za ove korake mogu postići u roku od 24 meseca nakon roka za izvještajni period, bez uticaja na isplatu sredstava izdvojenih iz Reformske agende za ove korake.

Programi Višekorisničke lpe

Tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sa redovnim aktivnostima na sprovođenju aktivnih programa i akcija.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Nakon što je na 38. sastanku Grupe finansijera projekata Kancelarija nacionalnog IPA koordinatora potvrdila da ostaje pri projektnoj prijavi *Izrada studija, tehničke, tenderske i dokumentacije za zaštitu životne sredine za nekoliko komponenti u Luci Bar uključujući njeno povezivanje sa željezničkom stanicom Bar*, projekat je zvanično odobren pisanom procedurom 27. januara 2025. godine. Glavni cilj projekta je da se kroz prvu komponentu unaprijedi dokumentacija radi produbljivanja morskog dna u Luci Bar, širenja putničkog terminala, rekonstrukcije solarnih sistema i izgradnje zatvorenog lučkog skladišta. Kroz drugu komponentu je planirana priprema dokumentacije radi poboljšanja ukupnog stanja željezničke mreže u okviru Luke Bar i unapređenja željezničke veze između željezničke stanice Bar i luke Bar u Crnoj Gori. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1,62 miliona eura, a vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska investiciona banka (EIB).

Programi EU

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je učešće u programima Unije za svih 10 programa za koje su potpisani sporazumi o učešću između Crne Gore i EK. U pitanju su programi Horizont Evropa, Kreativna Evropa, Erasmus+, Program za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) u okviru Evropskog socijalnog fonda+ (ESF+), Program jedinstvenog tržišta, Digitalna Evropa, CUSTOMS, FISCALIS, Građani, jednakost, prava i vrijednosti i EU4Health.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija, tokom izvještajnog perioda od ukupno šest projekata podržanih kroz Treći poziv u okviru IPA II perspektive četiri projekta su nastavila implementaciju svojih aktivnosti dok su 2 završena. Četiri projekta ugovorena u okviru Četvrtog poziva za IPA II perspektivu nastavila su implementaciju svojih aktivnosti. U cilju unapređenja kapaciteta korisnika Četvrtog poziva u Podgorici su 24. i 25. februara 2025. godine održani implementacioni seminar i trening o javnom nabavkama kome su prisustvovali predstavnici svih ugovorenih projekata. Kao dio aktivnosti prije objave Prvog poziva iz IPA III programa u cilju unapređivanja kapaciteta potencijalnih aplikanata za pripremu kvalitetnih projektnih predloga, pored obuka spovedenih u predhodnom periodu, od 3. do 5. februara 2025. godine u Lješju je sprovedena obuka na temu upravljanja projektnim ciklusom za predstavnike organizacija iz Albanije koje ne pripadaju lokalnim upravama. Takođe, kao dio pripremnih aktivnosti prije objave Prvog poziva iz IPA III programa, organizovan je Forum za uspostavljanje projektnih partnerstava u Skadru 16. februara 2025. godine. Tokom izvještajnog perioda, pripremljeni su i usaglašeni između struktura programa Godišnji izvještaj o radu za 2024. godinu, kao i Plan rada i Plan komunikacije i vidljivosti za 2025. godinu. U skladu sa pravilima, ovi dokumenti su odobreni od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje, nakon čega je Godišnji izvještaj o radu za 2024. godinu poslat Evropskoj komisiji. U okviru zatvaranja finansijske alokacije za 2016. godinu, prepremljena su sva neophodna dokumenta koja se odnose na projekte finansirane u okviru ove alokacije kao i Finalni izvještaj o implementaciji za 2016. koji će nakon odobrenja Zajedničkog odbora za nadgledanje biti poslat Evropskoj komisiji. Aplikacioni paket za Prvi poziv u okviru IPA III programa, pripremljen o okviru predhodnog perioda, usaglašen je između upravljačkih struktura obje zemlje učesnice programa nakon brojnih rundi komentara. Međutim, u januaru 2025. godine došlo je do izmjena u Praktičnom vodiču za nabavke i grantove za spoljne aktivnosti Evropske unije (PRAG), što će dodatno prolongirati proces usaglašavanja, budući da se od Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori očekuje nova verzija aplikacionog paketa za programe prekogranične saradnje, usklađena s novim PRAG-om. Tokom izvještajnog perioda izrađeno je i distribuirano 21. izdanje biltena „Unapređivanje saradnje”.

Kada je riječ o Programu prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo, tokom izvještajnog perioda od ukupno 11 projekata finansiranih u okviru Trećeg poziva IPA II Programa, njih 5 je nastavilo sa implementacijom svojih aktivnosti dok je 6 završeno. Tokom izvještajnog perioda, pripremljeni su i usaglašeni između struktura programa Godišnji izvještaj o radu za 2024. godinu, kao i Plan rada i Plan komunikacije i vidljivosti za 2025. godinu. U skladu sa pravilima, ovi dokumenti su odobreni od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje, nakon čega je Godišnji izvještaj o radu za 2024. poslat Evropskoj komisiji. U okviru zatvaranja finansijske alokacije za 2016. godinu, prepremljena su sva neophodna dokumenta koja se odnose na projekte finansirane u okviru ove alokacije kao i Finalni izvještaj o implementaciji za 2016. godinu. Ovaj izvještaj je odobren od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje nakon čega je u skladu sa zadatim rokom poslat Evropskoj komisiji. Tokom izvještajnog perioda Zajdnički odbor za evaluaciju projekata pristiglih u okviru Prvog poziva za podnošenje predloga projekata započeo je sa radom i održao 3 seta sastanaka (jedan u januaru i dva u februaru 2025. godine).

Kako bi se omogućio nastavak procesa evaluacije Ministarstvo finansija – CFCU je 28. februara 2025. godine uputilo Delegaciji Evropske unije (DEU) u Crnoj Gori zahtjev za odobrenje liste nezavisnih ocjenjivača koji su izabrani u okviru javnog poziva. DEU je pozitivno odgovorila na zahtjev i odobrila listu nezavisnih ocjenjivača 17. marta 2025. godine. Proces evaluacije predloga projekata biće nastavljen u narednom periodu.

Tokom izvještajnog perioda izrađeno je i distribuirano 21. izdanje biltena „Unapređivanje saradnje”.

U okviru Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora, završena je realizacija šest projekata odobrenih u okviru Drugog poziva iz IPA II perspektive, jedan projekat otkazan je od strane korisnika, dok će realizacija dva projekta, koja su trenutno pod suspenzijom, biti nastavljena nakon odobrenja od strane Ugovornog tijela. U okviru Trećeg poziva u ugovoreno je trinaest projekata ukupne vrijednosti 3,7 miliona eura. Pet projekata je završilo implementaciju, od čega su dva projekta okončana tokom ovog izvještajnog perioda. U ovom izvještajnom periodu realizovana je terenska posjeta Kontrolnog tijela korisnicima u cilju verifikacije troškova. U izvještajnom periodu, 4. februara 2025. godine u Podgorici, održan je peti sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje Programa na kome je prezentovan i usvojen Godišnji izvještaj o implementaciji Programa za 2024. godinu. Intenzivirane su aktivnosti na pripremi aplikacionog paketa za Prvi poziv u okviru IPA III perspektive, koji morao biti usaglašen sa inoiziranom verzijom Praktičnog vodiča za procedure ugovaranja za eksterne aktivnosti Evropske unije (PRAG 2025), te se objavljivanje Prvog poziva očekuje u drugom kvartalu 2025. godine.

U okviru Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2021-2027, u toku izvještajnog perioda, pripremljen je i poslat Godišnji implementacioni izvještaj (AIR). Nakon pripreme izvještaja, AIR je poslat članovima Zajedničkog odbora za nadgledanje (ZON), na komentare ili odobrenje. Zajednički tehnički sekretarijat programa (ZTS) je uradio i Periodični izvještaj za prvu godinu projekta Tehničke podrške programu, kao i Notifikaciono pismo broj 1. Od ukupno pet potpisanih ugovora Prvog IPA III poziva, četiri su počela svoje implementacione aktivnosti u izvještajnom periodu. ZTS je unio indikatore svih projekata u Regionalni monitoring sistem, čime je omogućeno praćenje indikatora iz logičkih matrica projekata i izvještavanje o njihovoj uspješnosti. Za svih pet odobrenih projekata održana je implementaciona radionica u Mostaru, kojoj su prisutvovali predstavnici svih projekata, prekograničnih struktura, kao i predstavnici Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini. U izvještajnom periodu je potpisana i Izmjena Finansijskog sporazuma broj 1.

U okviru **Interreg VI-A IPA programa Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021-2027**, nastavljeno je sprovođenje 33 projekta, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva. Crnogorske institucije i organizacije, njih 36, u saradnji s partnerima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine učestvuju u sprovođenju 29 projekata ukupne vrijednosti oko 46,6 miliona eura, u okviru kojih na raspolaganju imaju sredstva u iznosu od oko 12,8 miliona eura, od čega oko 10,9 miliona eura predstavljaju bespovratna sredstva Evropske unije. Navedeni projekti su usmjereni na unapređivanje kvaliteta usluga, saradnje i kapaciteta u oblasti istraživanja i inovacija, zdravstvene i socijalne zaštite, održivog turizma i kulture, energetske efikasnosti i cirkularne ekonomije, te prilagođavanja klimatskim promjenama i prevenciji rizika od prirodnih katastrofa. Na četvrtom po redu sastanku Odbora za nadgledanje Interreg VI-A IPA programa Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora,

održanom 4. marta u Zagrebu, odobreni su Aplikacioni paket za Drugi redovni poziv, zatim tri sažetka projekata od strateškog značaja, kao i dokumentacija za podnošenje predloga projekata u okviru targetiranog poziva za strateške projekte. Drugi redovni poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 6. marta s rokom za podnošenje prijava do 6. juna 2025. godine. Ukupan raspoloživi budžet iznosi 29.926.000,00 eura EU sredstava, a pozivom su obuhvaćena sva četiri programska prioriteta i pet specifičnih ciljeva, koji se odnose na istraživanja i inovacije, energetska efikasnost, cirkularnu ekonomiju, zdravstvo i turizam i kulturu. Dodatno, 7. marta tekuće godine je unaprijed definisanim partnerima upućen poziv za dostavljanje predloga projekata od strateškog značaja, i to u okviru SC 1.1. *Pametna, inovativna i održiva poljoprivreda*, SC 2.4. *Poboljšanje odgovora prekograničnih hitnih službi u slučaju katastrofa i uspostavljanje sistema za prevenciju i upravljanje katastrofama* i SC 4.5. *Prekogranični pristup zdravstvenim uslugama*, s rokom od mjesec dana za dostavu projektnih predloga. Ukupan raspoloživi budžet za navedena 3 projekata od strateškog značaja iznose 26,3 miliona eura EU sredstava. U cilju pružanja detaljnih informacija i praktičnih savjeta za pripremu i podnošenje prijava na Drugi redovni poziv, Upravljačko tijelo i Zajednički sekretarijat u saradnji s nacionalnim tijelima organizovali su 4 informativne sesije, i to 19. marta u Zenici, 20. marta u Slavonskom Brodu, 21. marta u Prijedoru i 25. marta u Karlovcu. Preostale informativne sesije, u Podgorici, Budvi, Čitluku i Šibeniku, biće održane tokom prve polovine aprila tekuće godine. Kada je riječ o Fondu za male projekte (SPF), odnosno projektu *EmBRACE*, 4. februara u Mostaru su potpisani ugovori za 24 projekata manjeg obima, koje će realizovati mikro i mala preduzeća iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, a čija ukupna vrijednost iznosi 4,8 miliona eura, od čega 4,09 miliona eura predstavljaju bespovratna sredstva EU. Crnogorska mikro i mala preduzeća učestvuju u 19 projekata i za svoje aktivnosti imaju na raspolaganju 1,09 miliona eura EU sredstava.

Kada je u pitanju **Program prekogranične saradnje Interreg IPA Južni Jadran 2021-2027**, u izvještajnom periodu usaglašen je Sporazum koji se odnosi na tehničku podršku i implementaciju Programa sa predstavnicima Upravljačkog tijela – Regije Pulja u Italiji. Nakon što je odobren na sjednici Vlade Crne Gore 6. marta 2025. godine, sporazum je potpisan od strane ministarke evropskih poslova i upućen Upravljačkom tijelu. Ovim Sporazumom se definišu funkcije i obaveze Ministarstva evropskih poslova kao Nacionalnog tijela zaduženog za realizaciju Programa na teritoriji Crne Gore, te se omogućava Nacionalnom tijelu da dobije potrebnu tehničku podršku. Iznos tehničke podrške kojim će u Crnoj Gori raspolagati Ministarstvo evropskih poslova utvrđen je na 10,45 % od ukupne tehničke podrške na nivou Programa, i iznosi 810.821,22 eura. Finansiranje EU za sprovođenje tehničke podrške iznosi 689.198,04 eura, dok je nacionalno učešće Crne Gore maksimalno 121.623,18 eura. U skladu sa obavezom koja je predviđena članom 4 navedenog Sporazuma, Ministarstvo evropskih poslova je dužno da, na osnovu internih sporazuma, obezbijedi sredstva za imenovanog člana Grupe revizora, za potrebe realizacije svih aktivnosti koje su predviđene Revizorskom strategijom Programa i zahtjevima Revizorskog tijela. S tim u vezi, Partnerski sporazum koji reguliše odnos Ministarstva evropskih poslova i Revizorskog tijela u odnosu na uplatu i korišćenje predviđenih sredstava je pripremljen i upućen Upravljačkom tijelu na mišljenje 20. februara 2025. godine. Koordinacioni sastanak sa predstavnicima crnogorskih institucija koje učestvuju u pet strateških projekata, ukupne vrijednosti 25 miliona eura, organizovan je 18. februara 2025. godine u prostorijama Ministarstva

evropskih poslova. Na sastanku su razmatrani trenutni status realizacije ovih projekata, plan potrošnje, kao i izazovi u implementaciji. Strateški projekti su osmišljeni tako da doprinesu ostvarivanju strateških ciljeva na nivou EU, kao i makroregionalnom, nacionalnom i regionalnom nivou. Usmjereni su na 5 ključnih tema: kreativnost, otpornost, povezanost, vještine i upravljanje, a njihova realizacija počela je krajem 2023. godine. Na projektima SA CREATIVITY i SA SKILLS, vodeći partneri su crnogorske institucije – Ministarstvo kulture i medija, odnosno Institut za biologiju mora. Kada je riječ o Pozivu za standardne projekte, u izvještajnom periodu je završena evaluacija 177 aplikacija koje su ocijenjene kao administrativno prihvatljive. Sastanak Odbora za selekciju projekata održan je u Rimu 30. januara 2025. godine, i tom prilikom je razmatrana i usvojena rang lista dostavljenih projekata. U okviru ovog Poziva, odobrena su 43 projekta ukupne vrijednosti oko 41 milion eura, u kojima će učestvovati 49 crnogorskih partnera sa budžetom od preko 11 miliona eura. Odbor za nadgledanje Programa je 10. marta 2025. godine usvojio rang listu odabranih projekata putem pisane procedure, nakon čega je uslijedila provjera prihvatljivosti partnera. Završetak procesa optimizacije budžeta i ugovaranje projekata se očekuje do kraja drugog kvartala 2025. godine, a njihovo sprovođenje će zvanično otpočeti 1. jula 2025. godine. Predstavnici Ministarstva evropskih poslova su u izvještajnom periodu organizovali tri monitoring posjete projektima manjeg obima koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva, u cilju utvrđivanja da li su događaji u okviru ovih projekata organizovani u skladu sa pravilima propisanim Priručnikom za sprovođenje Programa. Tokom sprovedenih provjera, nije bilo utvrđenih nepravilnosti.

U okviru **Interreg Programa Dunavskog regiona 2021-2027**, tokom izvještajnog perioda nastavljeno je sprovođenje 31 projekta odobrenog u Prvom pozivu, u kojima učestvuje 37 korisnika iz Crne Gore. Ukupna vrijednosti ovih projekata iznosi 71,7 miliona eura, od čega je 5,3 miliona opredijeljeno za aktivnosti crnogorskih korisnika. Implementacija projekata usmjerena je na razvoj održivih rješenja u oblasti inovacija i digitalizacije, ekologiju, efikasno korišćenje energije, turizam i kulturu i povećanje institucionalnih kapaciteta. Putem pisane procedure usvojena je konačna lista projekata koji su odobreni za finansiranje u okviru Drugog poziva, a koja uključuje 30 projekata, ukupne vrijednosti 65,02 miliona eura, među kojima je i 12 projekata u kojima učestvuju crnogorski partneri, čija je ukupna vrijednost 1,8 miliona eura. U toku je postupak ugovaranja ovih projekata, koji su primarno usmjereni na ekologiju, obrazovanje, turizam i kulturu, kao i unapređivanje institucionalnih kapaciteta za teritorijalno i makroregionalno upravljanje.

Kada je u pitanju **Interreg IPA Jadransko-jonski program (IPA ADRION)**, XIII sastanak Odbora za nadgledanje održan je 18. i 19. marta u Hanji, na Kritu. Sastanak je primarno bio posvećen pripremi za objavu Drugog poziva, za koji je opredijeljen iznos od 21,8 miliona eura, i koji će biti objavljen 15. aprila 2025. godine. Tokom izvještajnog perioda, crnogorski korisnici nastavili su sa sprovođenjem svojih aktivnosti u okviru 54 projekta koji su odobreni za finansiranje u okviru Prvog poziva.

U okviru **Interreg Euro-mediteranskog programa 2021–2027 (Interreg Euro-MED)**, 14. januara otvorena je faza za dostavljanje punih aplikacija u okviru Petog poziva, za 25 prijava koje su odobrene na sastanku Odbora za nadgledanje održanom 3. i 4. decembra 2024. godine. Ova faza bila je otvorena do 28. februara. Među odobrenim prijavama nalazilo se i pet projektnih prijedloga sa šest crnogorskih partnera, među

kojima je i Opština Žabljak, koja u projektu učestvuje u svojstvu vodećeg partnera. Krajem februara je, u organizaciji Zajedničkog sekretarijata, održan onlajn seminar o izvještavanju za projektne partnere već ugovorenih projekata u okviru ovog Programa. Osim toga, na sastanku Odbora za nadgledanje održanom 6. marta u Marseju (Francuska), odobrene su 23 projektne aplikacije tematskih projekata u okviru Četvrtog poziva, među kojima je i sedam aplikacija koje uključuju institucije i organizacije iz Crne Gore. Ukupna vrijednost svih odobrenih projekata iznosi oko 46,3 miliona eura, dok vrijednost učešća crnogorskih partnera iznosi 1,2 miliona eura, od čega 80% čini bespovratna sredstva Evropske unije. U ovom periodu, MEP je podržao kampanju Programa i promovisao niz treninga za kreiranje nacrtu akcionih planova u oblasti turizma, koji su bili namijenjeni lokalnim i regionalnim organima vlasti koji se bave turizmom, kao i agencijama za organizaciju putovanja. Treninzi su održani u onlajn formatu 30. januara, 13. februara i 27. februara.

Kada je u pitanju **Program saradnje URBACT IV 2021–2027**, prvi kvartal obilježilo je zatvaranje poziva *URBACT Pionirski akcelerator*, jedinstvenog programa učenja za zajednice lokalnih samouprava sa prostora Zapadnog Balkana, koji je bio otvoren od 19. novembra 2024. godine do 22. januara 2025. godine. Predstavnici MEP-a su tokom izvještajnog perioda prisustvovali sastancima koji su organizovani povodom ovog poziva: finalnoj informativnoj sesiji, koja je održana 16. januara u onlajn formatu, i finalnom sastanku povodom usaglašavanja ocjena pristiglih prijava, koji je održan 4. februara u onlajn formatu. Pored ovih sastanaka, predstavnici MEP-a prisustvovali su VI sastanku Odbora za nadgledanje Programa, održanom 4. marta u onlajn formatu, na kojem su odobreni pravilnik novog poziva za kreiranje mreža za prenos (*Transfer Networks Call*), kao i aplikacije podnesene u okviru poziva URBACT Pionirski akcelerator. Od ukupno 79 prijava koje su pristigle iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije, odobreno je njih 27, među kojima su tri iz Crne Gore. Svaki od lokalnih timova koji učestvuju u odobrenim projektima dobio je 35.000 eura za svoje aktivnosti koje će biti realizovane u periodu od 18 mjeseci. Kada je riječ o novom pozivu za kreiranje mreža za prenos, koji će biti otvoren od 1. aprila do 30. juna 2025. godine, predstavnici MEP-a prisustvovali su webinaru koji je organizovan 13. marta, i koji je imao za cilj da upozna predstavnike dobrih praksi URBACT-a s novim pozivom i njegovim specifičnostima. Predstavnici MEP-a prisustvovali su onlajn koordinacionom sastanku Nacionalne URBACT tačke (NUT), 28. januara, zatim webinaru namijenjenom upoznavanju s novim procedurama i pravilima za finansijsko izvještavanje za NUT-ove (3. februar), te transnacionalnom sastanku partnera na projektu *Breaking Isolation*, koji je bio organizovan 25. i 26. februara u Bijelom Polju.

Kada je riječ o **Programu saradnje Interreg Evropa 2021–2027**, prvi kvartal 2025. godine započeo je onlajn seminarom za vodeće partnere III poziva, čiji su projekti bili odobreni na sastanku Odbora za nadgledanje 10. decembra 2024. godine. Takođe, predstavnici MEP-a prisustvovali su seminaru za vodeće partnere III poziva i dvodnevnom forumu *Evropo, hajde da sarađujemo! 2025*, koji su organizovani od 18. do 20. marta u Krakovu (Poljska). Poseban akcenat Foruma bio je na jačanju saradnje između evropskih regija kroz program Interreg Evropa i pružio je učesnicima priliku da steknu uvid u ključne prednosti međuregionalne saradnje.

4.3. Tvining i Tajeks

Kada je **Tvining instrument** u pitanju, tokom izvještajnog perioda, završena je evaluacija pristiglih ponuda i izabrane su Hrvatska i Slovačka kao implementacioni partneri za ugovor *Podrška regulaciji finansijskih usluga u Crnoj Gori*, čiji su korisnici Centralna banka, Agencija za nadzor osiguranja i Ministarstvo finansija, u iznosu od 1,8 milion eura, a finansira se sredstvima iz IPA 2024 programa.

Dodatno, 14. marta 2025. godine objavljen je poziv za podnošenje ponuda za ugovor *Unapređenje i jačanje administrativnih kapaciteta Revizorskog tijela za reviziju IPARD III programa i pripremu za budući rad sertifikacije za EAGF i EAFRD*, koji se finansira sredstvima iz IPA 2022 programa u iznosu od 200.000,00 eura. Korisnik je Revizorko tijelo Crne Gore, dok je rok za podnošenje ponuda 8. maj 2025. godine.

Dodatno, posredstvom **Instrumenta za tehničku podršku i razmjenu informacija – Tajeks (TALEX)**, za crnogorske korisnike je organizovano ukupno 11 događaja (3 radionice, 6 ekspertskih misija i 2 studijske posjete), uz ekspertsku podršku država članica EU.

4.4. Makroregionalne strategije

U okviru sprovođenja Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR), crnogorski predstavnici su učestvovali na sastanku EUSAIR nacionalnih koordinatora i 24. sastanku Upravnog odbora EUSAIR-a, koji su održani 12. i 13. februara u Patrasu (Grčka). Na sastanku EUSAIR međuresorske radne grupe, održanom 11. marta 2025. godine u prostorijama Ministarstva evropskih poslova, razmijenjene su informacije i dogovorene aktivnosti u cilju uspješnog sprovođenja radnog plana EUSAIR strategije za 2025. godinu.

Kada je u pitanju Strategija EU za Dunavski region (EUSDR), predstavnici Direkcije za horizontalna pitanja i makroregionalnu saradnju prisustvovali su putem video linka drugom sastanku Radne grupe za razvoj upravljanja koji je održan 19. februara 2025. godine.